

Èse de două ori în septimana: **Joi-a** și **Dominec'a**; era candu va pretinde importantia materieloru, va esi de trei sêu de patru ori în septimana.

Pretulu de prenumeratiune,
pentru Austria:
pe anu întregu 8 fl. v. a.
„ diumetate de anu 4 fl. v. a.
„ patraru 2 fl. v. a.

pentru Romania și strainatate:
pe anu întregu 12 fl. v. a.
„ diumetate de anu 6 fl. v. a.

ALBINA.

Prenumeratiuni se facu la toti dd. corespondinti ai nostri, și de a dreptulu la Redactiune **Stationgasse Nr. 1**, unde sunt a se adresa și corespondintele, ce privescu Redactiunea, administratiunea și expeditura; câte vor fi nefrancate, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publică.

Pentru **anunole** și alte comunicatiuni de interesu privat — se respuode câte 7 cr. de linia; repetirile se facu cu pretiu scadutu. Pretiu timbrului câte 80 cr. pentru una data se antecipa.

Pesta, in 23 noemvre 1872.

Sistem'a politica, inaugurata de *Beust* la 1867, cu *Deák* și *Andrássy* și ceia lalti corifei magiari, — nu potemu sê scimu, cu sêu fora priceperea și consentiulu Imperatului *Franciscu Iosifu*, — dupa cum ea, dintru începutu mereu-mereu, dar consecinte, mai tardiu mai repede, ér astadi oblu a pornitu a se desvoltá — din colo și din coci de *Laita*, — invederatu nu are altu scopu și nu tinde la alt'a, de câtu ca *diferitele popóra ale Imperiului prin intriga și sila — sê se aduca de a se lapeda de drepturile loru naturali, de firea și sentirea ce li-a plantat'o Dummediu in inima, de caracterulu și consciint'a loru, și — de a se face unelte orbe, turma de sclavi mistei și ticalosi ai domniloru!*

Sustienemu acêst'a cu tóta firmitatea convictiunei nòstre, cascigate prin esperintia, — sustienemu și suntemu in stare d'a dovedi adevèrulu — naintea lui *Ddiu* și a ómeniloru de minte și inima nesticata, ne'ndobitocita!

Pactulu dualisticu, dupa cum-lu splica si aplica dualistii, are de scopu, d'a constringe pre ómeni și pre popóra, ca sê se lapede de drepturile umanitatii loru, de mintea și caracterulu loru, de *Ddiu* loru, și a primí și recunósce — interesulu și comand'a domniloru de la putere — de suprem'a lege, supremulu interesu și adevèru, supremulu *Ddiu!*

Trageti-ne naintea tribunaleloru vòstre, tereiti-ne in carcerii vostri, aruncati-ne in gur'a leiloru și tigriloru vostri setosi de sange, faceti cu noi ce vi dicetia inim'a vòstra selbatega și degenerata: noi — pre câtu timpu vedemu ce vedemu, și sentimu ce sentimu, — vomu remané sustienendu cu tóta resolutiunea convictiunea nòstra, mai susu pronunziata.

Si déca ni s'ar cere o dovèda scrisa despre cele ce dicemu, aceea ni-ar dá-o pre tóta diu'a — „*Reform*,” organulu celu intimu alu persóneloru din fruntea trebeloru patriei! Acêsta fóia pre tóta diu'a striga dupa tóte tonurile scólei sale: *Dati navala a supr'a loru; stringeti-ii in curele; — ori sê se faca ce vremu noi și cum vremu noi, ori — sê péra!*

Mai ieri ni cantá, ca — nu essiste in patria nici altu interesu, nici alta indreptare, de câtu a domniloru magiari; — cea-ce se dice ca ar fi pretensiuni ale natiunalitatiloru, nu este de câtu agitatiunea unoru persóne turburátorie de armonia, cari trebue nimicite! — ér astadi ni spune, ca — in capitala nesmintitu are sê se faca începutulu; aci — nesmintitu trebue sê se eschida din desabaterile si usulu publicu ori-ce alta limba și sê se impuna prin lege cea magiara: cáci dupa aceea — pentru parti va merge mai usioru!

La organizarea capitalei Buda-Pesta — „*Reform*” o spune verde și curatu, ca — libertatea cauta sê fia restrinsa, si unu feliu de influentia și putere discretiunaria trebue sê fia rezervata guvernului, pentru d'a innadusi ori-ce incercare s'ar face d'a reduce dóra domni'a eschisiva și absoluta a magiarismului!

Si in fine, déca ni-ar mai lipsi v'ro dovèda, apoi am luá de a rondulu a mana numerii de dilele trecute ai foiloru partitei de la putere și din aceia am aretá ca — cine sunt, de ce sufletu și caracteru sunt, și ce scopuri, și in ce modu atientescu cei-ce dispunu astadi de sórtea popóraloru, ceia, caroru Imperatulu li-a datu tiér'a pre mana!

Déca sórtea nòstra a romaniloru,

sub stepanirea absoluta a acestoru ómeni este trista, este o tortura trupésca și sufletésca, apoi dorerile nòstre nici candu nu sunt atátu de cumplitu sentite, atátu de sfasiatórie, casi in momentele, candu între diferitele nuantie și partite politice ale dloru — se nascu conflicte, candu corifeii loru in faci'a nòstra se ataca și infera cu numele, cu titlele ce ei — dupa x'loru propria judecata merita, numele și titlele de ómeni *crudi*, ómeni *fora respectu de dreptu și de cuviintia*, — și candu considerámu, ca portarea, faptele loru facia de noi, indiectu și insutitu sunt mai tirane și cadu mai greu in cumpen'a morále, de câtu acele acte și date pentru cari ei, domni magiari, in diet'a și diariestic'a loru, se numescu astfelu, și se incarca cu feliu de feliu de grele suspiciuni!

Acestea ne-am sentitu detori a permite ca de introduce, candu avemu sê vorbitu, sê luámu cunoscintia despre urmarea și desvoltarea conflictulu ce luni-a trecutá se escá in Dieta între ministru-presiedintele c. *Lónyay* și între *Csernátony*.

Precum se prevedea, acestu conflictu a devenitu dejá conflictu între partite, firescu, cáci c. *Lónyay*, stepanulu poterei, și are turm'a sa de mameluci, cari au totu interesulu de a se identificá cu stepanulu pana candu elu este la putere; ér d'alta parte afrontulu ce fece dlu *Csernátony* contelui *Lónyay* și ministriului întregu, desi acel'a nu fu facutu la bunu timpu și in forma mai aléssa, elu totusi se radima pre politic'a opozitiunei întregi și pre nemultumirea generale in tíera, și asiá de sine se identifica cu intrég'a opozitiune din Dieta.

Astfelu fiindu, nu ne mirámu, ca satisfactiunea ce partit'a deákiana a combinatu pentru dlu *Lónyay* și ministriulu seu, intr'a devèru este o *cárpela*, și inca cea mai miserabile din câte s'a potutu afía, carea in locu se repare ruptur'a și sê astupe blamulu, chiar le face și mai batatórie la ochi!

Dni de la putere, o maioritare scósa la alegeri prin coruptiune și abusu de putere, isbiti in inima prin inculparea de neonorabilitate, crediura a o poté respinge acêsta inculpare printr'unu atacu in contra libertatei parlamentulu, prii restringerea dreptulu de graire! Ei nu cauta a astupá surgintele faimelor, c. lucra a impedecá expresiunea loru in parlamentu; — nu vedu ca tocmai prin acêst'a d'au faimelor vage, basa și nutriementulu logicu!

In scurtu: *domni stepanitori, cetermati in védia și onóre și — de buna sêma și in interesulu loru personale, vinu a se resbuna, in locu de a se purificá și reabilitá*. Ei, precum vom aretá in reportulu nosrtu de la Dieta, si-au perdutu capulu de totu, si mergu oblu spre reu, incercandu-se a face si din legelatiune asemenea batjocura, precum au facutu — prin administratiunea loru cea fora consciintia — din poporale patriei și drepturile loru politice!

Astfelu nu ne mirámu, ca stang'a stá ca unu omu in contra, si ca dlu *Simonyi E.* opuse propunerei din drépta o alta propunere, pentru investigatiunea publica a faimelor, — o propunere carea — primita sêu neprimita, nu-ii lasa pre ministrii sê ese curati din acestu conflictu.

Acêst'a este natur'a aliantiei cu peccatulu. Este ca si cum buna óra cine-va, d.e. unu copilu desmerdatu ori desmatiatu, din care-va caus'a ar fi intratu intr'o mo-

cirla urita, pre carele déca l'ai aflatu aeolo si-lu infrunti, ca de ce e porcu! — cu câtu elu mai multu se sucesce și svercolesce, — fia ca sê ese din puturós'a balta, fia ca sê se ascunda de lume, cu cât'a mai multu elu se enfunda și mangósce! Aci n'ajuta decátu, a-lu apucá de capu și a-lu aruncá a fora! Asiá — de buna sêma s'ar fi și intemplatu cu conflictulu nostru, déca ar fi o mana tare, carea sê-si faca detorint'a catra patria și umanitate!

Asiá cum la noi mergu d'unu timpu lucrurile, *Ddiu* mai scie, unde au sê ne duia!

„*In Dieta scandalulu este aprópe a se cehiará in permanentia, și resultatulu votárei de ieri*, (unde b. *Sennyey*, *Somsich* și c. *Apponyi* — cei d'antei se sculara pentru luarea in consideratiune a propunerei dlui *Simonyi*.) acestu resultat *dovedesce eclatantminte, cumca — suntemu la pragulu crizei*.”

Astfelu eschiamu in nrulu seu de astadi — chiar o fóia guvernementale, „*Szab. Sajó*,” facendu grele imputatiuni partitei deákiste, pentru ca ea, carea — mergendu pana aci oblu cu guvernulu, l'a spriginitu intru tóte, (— numai câtu nu dice ca l'a impinsu totu mai multu spre pecate!) ér acuma, cáci se afla in perplesitate, nu desvólta destula energia, destulu spiritulu intru a-lu apera!

La atát'a am ajunsu!! — Noi de multu am predisu acêst'a, am predis'o a nume și deákistiloru nostri, ca o sê-i ajunga cele mai grele mustrári, chiar din partea acelora, pentru cari astadi si sacrificica consciint'a!

Asemenea caracteristicu, ba chiar comicu e, ca — partit'a guvernulu, carea mai ieri se laudá in gur'a mare cu capacitatile sale, pretindendu de a dreptulu, ca *fruntea spiritulu și a intielegintiei este in partea sa*, astadi — in desiertu ea cauta in sirurile sale pre barbatulu de svatu bunu! Omu i-ar trebui si — *nu-lu are!* Mameluci — destu; d'astia ori-cine gasesce cu turm'a, pana i dimbesce noroculu: numésca-se acel'a *Csinghiskan*, *Sobri* sêu *Lónyay*, d'ar candu bate óra pericolulu, atunci — am vediatu si la noi pre cátieii cei mai nainte atátu de credintiosi, apucandu-se cu dintii de stepanulu loru, si fabul'a a eternisatu pre asinulu, ce' dá cu piciorulu in leulu cadiatu la pamentu!

Ast'a e natur'a, caracterulu sufletelor nemorale, a slugiloru tereitórie naintea poterei. Si e o mare norocire ca este asiá; e o nespusa intieptiune presidentiale. Acêst'a impedeca ca ómenii óra-de-lege, blastematii lunei, sê destronedie pre *Ddiu* și dreptatea și sê ocupe ei pentru vécia stepanirea lunei!

Dni nostri deákisti, dupa scandalulu de luni in Dieta, dechiarara de virovatu pre vice-presiedintele *Perczel*, numindu-lu *prostu* și *náucu*; acuma, dupa sedint'a de asemenea scandalósca de ieri, condamna pre *Bittó*, prinulu presiedinte, umindu-lu si pre elu asemenea *prostu!* Prosti — va sê dica — si náuci sunt — cei de frunte alesi ai partitei de la putere; si ea totu mai crede ca — numai ea e chiamata si calificata d'a guverná tíer'a!

Imperate, unde esci?! Adu-ti a minte si fia-ti mila de bietele popóra!! —

Atát'a despre acestu conflictu și scandalu magiarescu — la acestu locu. Incheiámu cu aceea, ca judecat'a nòstra pre carea o pronunciáramu aci si in nrulu precedentu, ori câtu ar imparé ea de aspra cetitoriloru nostri, totu este multu mai moderata — celu pucinu in

spresiuni și condamnare, de câtu aceea pre care o rostira a supr'a capulu guvernulu magiaru și a partitei sale — foile straine! Astadi inrtéga opiniunea publica din Eurcpa se ocupa de acestu conflictu și de natur'a și originea lui și sentint'a mai tuturora, firesce a celoru ce nu stau in soldulu dloru stepanitori ai nostri, este condamnátoria pentru acesti-a, scandalisata in sa de acêsta afacere este lumea intréga, fora diferentia!

Si acum — sê luámu aici indata notitia. precum credemu ca merita — pentru noi si pentru *causa* — despre unu articlu, ce chiar astadi publica „*Hon*” in fruntea sa, sub titlulu: „*Comitele Lónyay și romanii ardeleni*,” semnatu acestu articlu cu *M—n*, (— se vede cá ér dlu *G. Moldovanu!*) prin carele cu date cunoscutu și necunoscutu pana acuma, sê incerca a dovedi, cumca dlu c. *Lónyay*, candu asta véra nainte de alegeri a ferocitu *Ardélulu* cu vediat'a sa, a facut'o acêst'a pentru de a *cortesi*, avendu mai vertosu pe romani in vedere, si cumca atunci *Esc. Sa* ministru-presiedintele magiaru, „*s'a aliatu cu Baritu, Macellaru și Dr. Ratiu, renuntitii passivisti!*”

Minunate sunt argumintele din acestu articlu, dar si mai dorerose pentru noi si *causa* nòstra deductiunile, consecintiele ce se tragu! Si de aceea noi — ni tienemu de detorint'a a-lu publicá întregu, acelu articlu in nrulu viitoriu, cu atátu mai vertosu, cáci precum se vede, autorulu aceluia si despre *memorandulu de la Blasiu* are mai de aprópe cunoscintia, de câtu noi si întregu publiculu nostru! Spunemu totusi inoa de acum, ca — nu ni-ar placé, ca acea lumina ce o revérssa acelu articlu a supr'a numitoru nostri pré demni barbati, — cari nu dau „cu bat'a 'n balta,” — sê se dovedésca de adevèrata. —

Din strainate am avé sê vorbitu despre conflictulu si eris'a ce s'a escatu totu in acêsta septemana între presiedintele Republicei si monarchistii din adunarea natiunale; dar lips'a de spaciu ne constringe a reservá acêsta interesante *causa* pentru nrulu viitoriu. —

O vorba cu liberalii magiari.

II. In „*Hon*,” din 14 l. c. nr. 262, cetimu negru pe albu — urmatóriele:

„*Ddiu ni vede sufletulu, vede, câtu de multu dorim din inima, cu fiesce-care fiu alu patriei sê fia fericitu și indestulitu! Dar tocmai pentru aceea dorim ca si magiarulu sê fia fericitu și indestulitu. Cu teorii false si prin faurirea de principia essagerate, nu vomu sê restringemu justele pretensiuni ale nimeni, ba inca concedemu si preste aceste pretensiuni — pana la extremele otara ale ecitáti, — pentru redicarea sentiului de impreunapertinintia si de fratrietate. Insa noi pre noi nu potemu sê ne eschidem din acêsta legatura si fratrietate. Si noi suntemu aci cu ale nòstre pretensiuni si aspiratiuni, ale caroru recunósce o ceremu mácar numai in aceasi mesura, precum noi recunóschemu ale altora. Astadi suntemu aprópe de acea stare, in câtu in Ungaria natiunalitatea magiara este cea mai straina! Guvernulu catra ori cine este cu mai multa crutiare, catra pretensiunile ori-cui cu mai multa consideratiune, de câtu catra magiaru. In temerea sa de ceia lalti, guvernulu este gat'a la ori-ce nedreptate catra propri'a sa natiune, si — pre candu d. e. ori-ce pofta a némtiului, in ochii sei este demna de consideratiune, totu atunci drepturile magiarulu cele stravechi si naturali, — ma nici chiar dreptulu seu de essistintia nu cutésa a-lu garantá prin lege! — — Trebue sê ceremu permissiune, cá cutesámu a trat' in propri'a nòstra tíera.*”

Si acuma intrebamu:

A mai vedutu, a mai pomenitu lumea — *fariseismu si nerusinare* ca acést'a!

Sè ni intipiuim — in abstrasu — o tiéra, destulu de mare, buna óra de 5000 de mile □, custatória de aprópe 1000 de ani, sustienuta cu braciare, prin potirile si sacrificiale materiali si spiritali ale tuturor locuitorilor ei, care tíera tocmai de aceea recunósce deplin egalitate de dreptu pentru toti fíii ei, 15.000.000 la numeru; dar — sè ni intipiuim cã acesti locuitori, din intem- plare sunt de diferite natiunalitãti si limbe, numerandu d. e. dóue-trei grupe numai câte *díumetate* de miliónu de sufete, dádue câte — *unu* milionu, un'a *dubúe*, un'a *trei*, un'a *5-6* milióne; — sè ni intipiuim acuma, cã — d. e. grup'a de 5-6 milióne, prin rafiner'a conducutorilor sei, buna óra printr'unu complotu cu strainii, a devenitu a apucã poterea in mana, si astfelu o esplotédia, in cãtu ocupa pentru sine si natiunalitatea sa tóte avantajiele vietii de statu, face astfelu de legi si ié astfelu de mesuri, in cãtu — majoritatea celora lalte popóra dupa acelea si prin aplicarea perfida si despoteca a acelora, devine de- gradata la trépt'a unei turme de vite, pe care cei de la potere o mana si tundu si mulgu, ba si belescu, dupa draga voi'a loru! — si apoi sè ni intipiuim, cã totu acesti ómeni, fora Ddieu si fora dreptate — mai vinu si se plangu in gur'a mare, in lumea larga, cã — „*toti au drepturi si folóse, toti sunt considerati, toti se potu liberu desvoltã in tíera, — numai ei, cei de la potere, cei-ce facu legile si lé impunu celora lalti si storcu si inghitu tóte potirile celoralalte, numai ei n'au nemic'a, numai ei stau sè péra de fóme si de sete!*”

Ce felu de impresiune, ce cugete si credintie — ne-aperatu ar trebú sè deştepte in noi astfelu de monstri, fora satiu si fora consciintia! De securu, ar trebú sè tienemu cã acesti ómeni — nu se multimescu cu atãt'a, ci tindu inca la mai multu! Nu se multimescu cã tragu de pre acei-a pe cari ii numescu fratii si compatriotii loru, trei pei si li storcu tóte sudorile, ci — cã ar dori sè li suga si medu'a din ósa!

Ce vreu liberalii magiari?!

Elementulu loru, minoritatea in tíera, este detatoriulu de legi, elu prin legile sale si aplicarea infame a loru ne a scosu mai de totu din reprezentantia tierrei; elu dispune de sangele si averea nóstra, si face armata pura natiunale din fíii nostri, elu si-a impusu limb'a in tóte oficiale si scólele statului comunu; elu prin fíii sei, despoti si tirani, ne terorisedia materialminte si spiritualminte de susu pana diosu — pana in cea din urma coliba: — si domni liberali, rivalisandu cu fratii loru, pe cari ii numescu mameluci ai poterei, inca ei vreu sè fia cei de catra padure, si acusa pre guvernul, cã — *nu este destulu de magiaru, ci favorisedia pre nemagiari pre cont'a magiarismului!* Ce ironia desiuchiata!

Am procopsitu! —

Va sè dica: nu mai este nici picu, nici urma de sperantia, ca sè gasimu candu-va la careva nuanãta politica magiara — sentiu de umanitate si dreptate, recunósceera si vindecarea pre cale amica si fratiésca — a reului de care patimesce patri'a, patimim cu totii si patimescu in modu sfasiatoriu si ucidiatoriu natiunile nemagiare!

Sub fras'a de — fratiétate si impreuna-pertinintia, liberalii magiari, cum este invederatu, intocmai casi guvernementalii, séu dóra si mai multu — ni atientescu totalea *nimicire*, pretindiendu de la noi totalea renunãare la drepturi natiunali, drepturi de cultura si desvoltare natiunale! Apoi — firesce, pentru de a-si poté mascã mai bine acést'a pretensiune, ei — ca nisce farisei impetriti in pecatu, vinu de a se plange luméi, cã *natiunalitãtule intru tóte sunt ascultate si considerate*, natiunea magiara — intru tóte este desconsiderata si de tóte drepturile este despoiata!

O mintiuna nerusinata, unu pretestu iesuiticu, o apucatura hotiésea. Si din acestu puntu de vedere, considerandu

efrontulu atacu si neintemeiatele impu- tatiuni ce se facu guvernului, easi cum elu ar favori pre nemagiari, — suntemu necesitati a constatã inca o data si la acésta ocaziune, cumca acesti asiã numiti liberali si opositiunali magiari, in fur'a loru asiatica ni se aréta inca mai rei, mai nesuferibili, de cãtu fratii loru de la guvernul!

Dar mergemu mai de parte. Insa in altu numeru. —

Dief'a Ungariei.

Pesta, in 22 nov. n.

Siedinti'a de astadi a casei reprezentatorilor s'a deschisu la 10 óre de presiedintee Bittó. Dupa autenticarea protocolului si formulatule indatinat, J. Madarász din stang'a estrema propune unu proieptu de resolutiune pentru introdiceria folosirei in gimnasia a manulului geograficu de Visontay, din caus'a cã acést'a carte nu descrie Ungaria destulu de magiarsce! — Se va tipari si pune la ordinea dilei.

Lad. Korizmic, din caus'a incidintei scandalosu din siedinti'a ultima propune unu proieptu de resolutiune, (elaboratu de catra dubulu dekaistiloru,) pentru modificarea regulamentului casei, adeca pentru introducerea „*plóturiei*,” séu cu alte cuvinte, pentru a astupã gurele ce iubescu a isbi in luminatulu guvernul, pentru pecatele sale. (Acést'a óre este multu trombitat'a maturitate parlamentaia si politica a némului magiaru?! Report.)

C. Ghyzey nu vre sè facea nici unu obser- vance la meritulu obieptului, pentru a nu de- steptã pasiunile de partida; elu dorece numai, ca resolutiunea sè se tiparésca, si cu oca- ziunea proxima sè se decida, daca si candu sè se desbata ea in merit.

Presiedintele intrebandu cas'a cã — candu vre sè decida in acést'a privitua,

E. Simonyi ié cuventulu pentru a presentã unu contra-proieptu referitoriu la acést'a cauza. Fiindu cã in timpul din urma — dise dlu Si- monyi — atãtu prin diariile din tíera cãtu si prin cele straine s'au redicatu acusatuni con- tra regimului si contra singurateciloru ministri, in privitua administratiunii averii statului, ce- strica autoritãtii regimului si creditulu tierrii, totu un'a, fia acusatuniile intemeiate ori ne- remeiate; considerandu cã concessiunile pentru edificãri de drumuri de feru sunt unulu dintre obieptele acestoru ininovatirii, mai departe cã la rescumperarea podului de feru, (din Buda- Pesta,) la contragerea de detori de statu, cã la vinderele si arendãrele de mosii statului s'a procesu cu eschiderea publicitãtii si concurin- tiei: propunu ca on. casa sè aviesdie pre min. ung. regiu, a substerne casei tóte tratatule incheiate de la constituirea sa, in causele amin- tite; mai de parte, cas'a sè aléga, pentru revisi- siune a celora, o comisiune de 6. Acést'a comisi- siune sè-si aléga unu presiedinte, si siedintiele sa- le sè fia publice; protocólele si diariulu comisi- nei in fine sè se substérna casei dimpreun cu re- portulu ei.

Ambele proiepte de resolutiuni se punu la ordinea dilei pre siedinti'a de mane pentru motivarea loru de catra propunetori.

Dupa ce comisiunea petitiunaria si face referat'a a supr'a petitiunilor din a patri'a si a cinoi-a seria, si mai votandu-se bugetulu casei pentru lun'a lui nov. Presiedintele redica sie- dinti'a la 12 óre.

Bugetulu Romaniei libere.

Am sentitu detorint'a si ni a placutu puru- riã, a pune in vederea stimabilulu publicu alu nostru cifrele veniteloru si speseloru — nu numai a patriei nóstre de din coci, ci si a statulu romanu liberu de preste Carpati, — celu pucinu *cifrele generalé*, dupa-ce spaciulu si lips'a de poteri destule nu ni iérta a merge pana la spocialitãti.

De si reprezentantia, parlamentulu Ro- maniei, abia mane-poimane, adeca in 15/27 l. c. are sè se intrunésca, totusi „*N. Curieru rom.*” din Iasi, dejã ni insirã cifrele bugetulu, comentan- du-le numai cu câte-va observatiuni — da- pessimistic.

Noi, din alu nostru puntu de vedere, a dedati aici a casa cu astfelu de consideratiuni. marturisim cã nu potemu sè impartãsimu fora reserava intregu pessimismulu colegiloru nostri din Iasi, si de aceea ni vom permite a adauge la locurile concerninti, in parentese, ale nóstre reflexiuni corective séu si aprobative.

Vremu sè dicemu, cã noi cu bugetulu Ro-

maniei, asiã cum este, privindu la ecuilibrulu intre venite si cheltuele, *ne-am poté impacã*; alt'a insa este cestiunea despre artiele si propor- tiunile loru, despre care lucru insa, nu numai pentru cã nu ne demitemu la specialitãti, ci si pentru cã nu avemu deplina informatiune des- pre ele, — trebe sè ne retienemu d'a face vor- ba macar. —

Bugetulu statului romanu, prelimi- natu pentru anulu 1873, dupa „N. Curieru rom.” este urmatorulu:

Venituri:	
Contributiuni directe,	lei n. 21.391,014 b. 80
„ indirecte „	16.746,986 „ 68
Cãscigul mosilorusta- tului	20.224,822 „ 59
Calea ferata, telegr. posta	3.623,475 „ 51
Diferite venituri	1.720,275 „ 67
Plãti pentru mosii ven- tute	1.970,000 „ —
Venituri extraordinarie	6.146,040 „ 81
Totale	71.822,616 „ 06
Cheltuielile:	
Consiliulu ministriloru	lei n. 42,848 b. —
Ministeriulu de interne	7,270,187 „ 77
„ externe	626,561 „ 75
„ justitia	3.904,156 „ —
„ culte	8.182,942 „ —
„ resbelu	14.788,420 „ —
„ lucr. publ.	4,542,956 „ —
„ financie	31.255,192 „ 90
Fondu p. credite extra- ord.	1.000,000 „ —
Totale	71.613,264 „ 42

In rubric'a contributiuniloru indirecte fi- guréza vam'a de importu cu 7.400,000 lei noii de esportu numai cu 1.850,000 lei noii; con- sumatiunea sãrii in tíera cu 3,700,000, si espor- tulu sãrii cu 1.400,000.

La rubric'a venituriloru extraordinarie fi- guréza 4.183,339 lei noii, 34 bani, ca suma, ce se astépta a-se incassã din resturile impositio- loru si ale arendeloru neplatite. Arende ne- platite intrecu sum'a de 40.000,000 lei n. — (Acést'a restantia de arindi (cãsciri) dupa mo- siele publice, este celu mai intristatoriu lucru in intregu acestu bugetu! Este o dovéda de administratiune séu *rea séu perfida* a bunuri- loru statului, si — ne prinde mirare cã — ono- rabilitatea administratoriloru nu face a disparé séu celu pucinu a se reduce la unu minimu — ori in ce modu, acést'a rubrica!)

Cifrele acestea sunt numai a proximative, si a nume veniturile sunt essagerate, éra bug- etulu cheltuieliloru, dupa datina, se va intre- buintia cu totulu; de unde resulta, cã se poté asteptã unu deficitu. — Unu deficitu ce — dóra nici n'ar meritã sè fia amintitu!)

Intre cheltuele aflãmu urmãtóriele sume positive:

List'a civile a domitorului l. n.	1.185,185 b. 19
Tributulu si transportulu	927,700 „ —
Sibventiunea fond. pen- siuniloru	1.851,851 „ 85

Detoriele statului se potu computã:

Imprim. Stern, camete	l. n. 2.111,983 b. 86
„ Oppenheim id.	3.134,208 „ 80
Calea Bucuresci-Giurgiu, camete si amortisa- tiune	2.010,000 „ —
d-to pentru podurile de feru ale sioseliloru	1.443,274 „ —
d-to Sucéva-Romanu	3.500,000 „ —
d-to pentru imprumu- tulu domeniãle de 78 milióne	8.000,000 „ —
Totale:	20.199,458 „ 16

Eventualminte cametele a amortisatiunea calei Ro- man-Bucuresci-Pitești,

Detor'i a statulu i representa déra unu ca- pitalu cam de 450 milióne. — In sine luata, intréga acést'a detoria, nu se poté numi mare; ce e dreptu, ea prin subventiunile drumuriloru ferate cresce pe fie-care anu; ei dar, precum vedemu, partea mai mare a acestoru prestatiuni ale statulu au natur'a de investitiuni pentru viitoriu, si asiã apésa tier'a numai timpural- minte. Astfelu de detoria de statu nu este cali- ficata d'a causã mari ingrigiri patriotiloru! —)

Bugetulu ministeriului culteloru si alu in- structiunii ne aréta 3000 comune cu numai 816,000 lei noii pentru scoli; cea-ce face 18 lei noii salariu pe luna de fie-care profesore, scãdiendu-se salariulu revisoriloru din sum'a intréga. (Bugetulu instructiunii publice — nu poté sè multiamésca pre adeveratii romani. Nici

cifr'a lui nu e destulu de mare si corespundie- tória trebuintelorurginti si colosali, dar nici împãrtirea ei nu ni se vede ratiunabile. Acést'a cestiune am dori sè se discuta si reguléde bine!) —

Calugeri si maicele, precum si intretiene- ea monastiriloru sunt preliminate cu 1,110,275 ei n. Numerulu monastiriloru de calugeri este 24 cu 1549 calugeri si 94 servitori, ér aln mai- celoru, 22 monastiri, cu 2,293 calugertie si 142 servitori si servitória.

Siria, 8/11 1872.

Terorismulu sisteméi magiare ce dom- nesce, incepe a fi mai teribilu séu celu pucinu mai spurcatu de cãtu celu de la 1849; cãci acuma de si este lege municipala, care ar debuș sè infrene volnicia despotiloru celoru mici din- tre poporu, totusi comitii supremi si vice-comitii se punu de a supr'a legéi, esplicandu-o si apli- candu-o cum li place. Astfelu s'a intemplatu cu comun'a Siria, si specialu cu notariulu nostru Joane Moldovanu.

Promuntoriulu, respectiva proprietarii de vii, in fie-care anu la o septemana dupa culesu, in intielesulu unui statutu municipalu inca din 1843, au dreptulu a tiené scaunu promontorialu, spre a-si alege personalulu administratiunii de délu. Astfelu s'a intemplatu, cã promuntoriulu Sirianu avea sè se coadplatu in 29 septembrie a. c. la cas'a comunala de aici, ca sè-si aléga per- sonalulu promuntorialu pentru anulu viitoriu; insa fostulu capitanu promuntorialu *Stamfi Gusãdu*, ca sè insiehe pre proprietarii Romani, croindu in absintia loru plat'a capitanului pro- muntorialu cu 200 fl; éra a notariului de délu cu 560 fl. v. a. si apoi alegendu-se pre sine, in contra statutulu promuntorialu, de dirigatoriu pe vietia, — publicã in foi'a magiara „*Alfold*” tienerea scaunulu promuntorialu la cas'a comu- nala din *Magy. Világos*, pre diu'a de 29 sep- tembre a. c. éra pre judele din Siria lu inescientiã fostulu notariu promuntorialu, cu numele Keresztes, intr'o provocare magiara, — desi de limb'a oficiale la promuntoriu e decretata cea Romana, — ca sè face a se vesti cu tob'a tien- rea scaunulu montanu pe 29 septembrie. Judele nepricependu provocarea magiara, scrisa si reu si intr'unu stãlu intortochiatu, intrebã pe *Keresztes* notariulu: cã — ce scrióre este ast'a? Acést'a i spuse, cã se tiene scaunu promuntorialu mane si sè face a se bate tob'a pentru coadu- narea viciorulu. Judele replicã, cã — de ce nu i s'a datu de scire mai de tempuriu, éra nu la 7 óre sér'a, candu nu se mai poté bate tob'a?! Keresztes i splicã, cã si manedi, adeca in 29 de demanétia, inca se poté bate tob'a. Judele, in credintia, cã scaunulu promuntorialu se va tiené in locul usuatu de vécuri, ordina a se bate tob'a pe fie-care strada, pentru ca manedi dupa esirea din bisericã toti proprietarii de vii sè se adune la cas'a comunala din Siria, pentru scaunulu de délu.

Manedi, adeca in 29 sept. la 11 óre e- sindu de la bisericã, proprietarii de vii — intre cari si la vr'o 16 nemti din Glogovatia, in nru pana la 300 de inși, se adunã la cas'a comu- nala din Siria, unde acceptau sè-li vina capita- nulu si sè deschida siedinti'a; insa — ce sè vedi! Capitanulu intrigantu — unu omu des- frenatu, — s'a dusu la cas'a comunala din *M. Világos*, unde numai cu cãtiva proprietari nemti, — intre cari dintre Romani numai preo- tulu unitu *Zsiros*, cu fostii judi promontoriali si cu pandarii délului, strinsi si acestia prin ju- dele comunala *Vela Savu*, unélt'a si vendiato- riulu Romaniloru, de candu l'au scosu din pos- tulu de antiste, — cu totulu totulu d'ara vr'o 50 de inși, incepe a tiené scaunu promuntorialu. Intielegendu despre acést'a si nostri, esmitu o deputatiune pentru de a invitã pre capitanu si pre cei cu densulu, sè vina a tiené scaunulu promuntorialu la cas'a comunala in Siria. Dar — nepotendu-lu induplecã deputatiunea, a pro- testatu in numele comunei, apoi s'a dusu dupa pretorele cercualu la *Galsia*, cerendu-i intre- venirea pentru a indetori pre capitanulu sè vina la cas'a comunala in Siria, unde e multimea celoru indreptatiti. Pretorele se asiédia la cas'a din *M. Világos*, unde chiamandu pre judele din Siria, ilu intréba cã intielesu-s'a elu cu capita- nulu: unde si in ce timpu se va tiené alegerea, séu intielesu-s'au ambii judi din Siria si *M. Világos*, ca in *M. Világos* sè se tienã alegerea? Judii au respunsu, cã nici ei intre sine nici cu ca- pitanulu *Stampf* nu s'au intielesu, sè se tienã scaunulu promuntorialu la cas'a din *M. Világos*. Atunciã pretorele s'a indepartatu fora a face careva dispusetiune, ér la intrebarea de- putatiunii, cã — de ce nu vine la cas'a comu-

...din Siria, ca se veda, catu poporu e coamatu acolo, si — de ce nu face rendiela, ca nu aloga nemtii senguri? — pretorele a remsu: „faceti ce vreti; aleteti si voi; caci eu me mestecu in treba.“

Venindu deputatiunea la cas'a comunala referatu cele intemplate; atunci poporul a agatu pre notariulu, se deschida elu, ca propriu de via, siedinti'a publica a scaunului promontorialu; ce facendu, s'a alesu cu aclamame de capitanu promontorialu *Demetriu Domiu*, caruia predandu-i notariulu presiediulu, ab elu s'au alesu mai departe: notariulu, judii, receptorele si membrii comitetului promontorialu. Cu acest'a ispravindu-se restauratiunea promontoriala, s'a facutu protocolu, carele pre lunga relatiune din partea antistiei, de locu anedi s'a substernutu pretorelui din Galsia, si arendu anularea alegerei de la *M. Vilagos*.

Pretorele substernendu protocolulu siedintiei promontoriale cu relatiunea antistiei, vice-comitetului comitatensu *Tabajdy Karoly*, acest'a fora a face dispusetiune grabneca, a acceptatu pana s'a informatu prin magiaroni si multele orbe ale sale, si apoi in 15 octombrie c. — dupa ce pe sub mana a avisatu pe ai ei, pe furisnu se repediesce la *Sirta* si aflandu numai pre notariulu si adiunetii sei in cancelaria, cu furorea unui pasi'a turcescu incepe a tene investigatiune, si in modulu fabulei „*Iuliu cu mielulu*“, luandu protocolu cu notariulu, pentru tote abuserile magiaronilor teutoniu — pre notariulu ilu invenovatesce, si incheia protocolulu; er cererea notariului ca se asculte antistia si comitetulu promontorialu pentru deplina informare, vicispanulu respingend'o, incepe a visitati protocoalele de intrate, cere nesce ordinatiuni de ale sale, pre cari inas pretorele nici le-curentase inca, si nici in alte comune ale tractului nu se aflau precum s'a constatat cu privilegiu visitarei, — asa nodu in papura si dice ca e neregularitate mare in oficiu, — apoi cercetandu cass'a dărilor imperiali si comunali, si face prenotari, suspinde pre economulu comunei, pentru ca a folositu vre 70 fl. din banii pascului spre lipsele comunei, desconsiderandu scus'a economului, ca fiindu comun'a improvesuata, a luat acesi buni numai pre cate-va dile, pana va incasa din specele comunali!

Cu atat'a dlu vice-pasi'a gatandu incuistiunea spanica, se duse la proprietariulu *Bohus Pista*, isvorulu tuturor reutailoru, acolo erol o ordinatiune si o predece pretorelui spre publicare. Ordinatiunea suna, ca de ore-ce siedinti'a scaunului promontorialu de la *M. Vilagos e legala*, era cea de la *Siria e nelegala*, personalulu promontorialu alesu la cas'a comunala din *M. Vilagosiu se intaresce*, era celu de la *Siria se nulifica*! tote protocoalele si arhivele promontoriale de la cas'a comunala din *Siria*, se se predee notariului *Keresztes*, alesu pre vietia, si romanii se merge acolo, se platessa darea! Intra un'a ordinatiunea suspinde pre notariulu *Ioane Moldovanu*, aplicandu §. 70 din legea comunala, si motivandu ca notariulu a doveditu o nepasare facia de oficiulu seu, si a comis abusu in sfera administratiunei publice, in fine ca a vorbitu in contra guvernului!

Cu tote ca prin mai multi advocati si alti domni din *Aradu* i s'a demustratu dlui v.-comite cu legea in mana, cumca elu are numai dreptulu visitarei, era dreptulu incuistiunei compete pretorelui, dupa alini'a penultima a §-lui 70, — apoi tote actele au de a se predă fiscalulu, carele are dreptulu a incepe actiune fiscala, si a urma agendele prescrie in §§. 90—101, si asi ca dlu v.-comite a calcatu legea, densulu ca se medilocessa aprobarea proceduri sale ilegale, asterne caus'a congregatiunei comitatense, — tiente in 4 novembre fora a fi pertraptatu mai antaiu caus'a in comisiunea comitatensa permanente dupa cum dispune §. 44 din art. de lege XLII 1870. Congregatiunea in siedinti'a din 6 nov. aprobata procedur'a invederatu nelegala si la propunerea chiar a v.-comitetului, pre calea votisarei, cu 62 de voturi contra aloru 53, destitue de la oficiu pre notariulu *Joane Moldovanu*; si asi pasi'a comitatului, la dorinti'a lui *Bohus* si a renegatului *Jos. Nistoru*, forti scopulu isbandei personale, si acuma usior i va fi a persecutu de — arondulu si pre ceia lalti notari romani, caci indiferentismulu membrilor comitetului comitatensu Romani, li inlesnesce tote. Si — cum nu, candu la acesta ocaziune de-si toti membrii romani au fostu espresu provocati, unii si cu tote telegrafulu intetiti ca se vina la siedintia, afora de bravii *Pecicani*, — numai pucini s'au infacisiatu, ce magiarii observandu-

se folosira de renegati si punendu la o parte tote consideratiunile de dreptu si de dreptate, si versara veninulu in cruda resbunare a supr'a unui'a dintre cei mai buni, zelosi si onorabili Romani din comitatu!

Caus'a acuma sta sub apelata, vom vedé pre ministeriulu de interne, ce dreptate va face, si cum va caseiga respectu legei, calcate in piciora priu pasi'a de vicispanu. *Fabricius.*

Temisidra, 8 noevre 1872.

(*Balu si concertu in favorea fondului teatralu romanu in Temisidra.*) Din esperintia s'au convinsu romanii de aici, cumca pentru scopuri nationale prin arangiri de petreceri incurgu bani si de la acei individi, mai cu seama straini, de la cari pre cale directa nu s'ar poté scote vr'unu rezultatu favorabilu.

Din acestu motivu, cu ocaziunea adunarii generale in caus'a fondului teatralu, pentru ca se se aduce catu mai multi bani, s'a constituitu unu comitetu. carele a arangiatu unu balu impreunatu cu concertu, ce a succesu stralucitu.

Despre venitul petrecerii va areta comitetulu dupa incheierea socotiloru, eu me marginescu a relatiuna numai despre deourgerea petrecerii, pentru ca on. publicu, carele de comunu e invitat, cu alta ocaziune se ne cerce-teze mai binisioru.

Concertulu s'a inceputu cu „*Corona Moldaviei*“, poesie de *V. Alessandri*, cuarte de *Felice Mendelsohn Bertholdi*, executata de corulu vocalu alu teneriloru romani de aici. Producerea a succesu preste acceptare; merita a fi ascultatu si de celu mai ageru criticariu.

Coror'a concertului inasa a pus'o *Dsiór'a Livia Pascu* din *Lugosiu*, carea av'a afabilitatea d'a se produce pre fortepiano cu 2 piese si adeca: „*Soneta Cis-mol, opus 27 nr. 2,*“ de *Beethoven* si „*Fantasia romana,*“ transcria de *Rudolf Vilmers*. Pricepetorii de musica, cari au fostu de facia, marturisescu, ca au fostu uimiti de rar'a desteritate si eleganta, cu carea stimabil'a *Dsióra* a executatu numitele piese. Aplausele publicului nu erau se incete, si chiar *Liszt* deca era de facia, trebuia se aplaude.

Forte multu a contribuitu la vedi'a si splendorea concertului cunoscut'a dechiamatrice romana, amabil'a *Dsiór'a Vidra Sierbanu* din *Banatu-Comlosiu*, prin poesie „*Nu desparati*“ de *Josifu Vulcanu*. Vocea sonora si mizic'a escelinte, a seceratu aplause frenetice.

Dn'a *Izabela Szalkay*, nasc. *Vasiciu*, esecutandu pies'a vocala „*Doi ochi*“, romantia de *Gregoriu Ventura*, accompaniata pre fortepiano de dlu *J. Kunst*, a datu testimoniu stralucitu despre deprinderea-i deplina in arte. Stimat'a dna cantandu, ne a incantatu si a lasatu placute impresiuni in pepturile nostre, cu totu dreptulu meritandu aplausele agomotose ale publicului.

Dnulu *Josifu Vulcanu* a dechiamatu o conversatiune umoristica-satirica „*Picaturi de cholera*“, forte nimerita pentru distrigerea publicului. Catu de seriose au voitu se se arete unele *Dsióre*, ele totu n'au potutu se nu scape cate unu risu din inima la unele pasagia din conversatiunea numita.

A 7. final'a si pies'a a fostu „*Canteculu*“, cuartetu de *Rallivoda*, executatu de chorulu mestecat, la care au participatu din bunavointia cele mai escelinte si rutinate membre ale societatii filarmonice de aici: Dn'a *Mar. Pohle*, *Dsiórele Charlotte Vithalm*, *Ana Hromas*, *Mathilda Blacho*, *Theresia Christ*.

Stimateloru dame binevoitrie, pentru succursulu amicabilu li sprimamu adenc'a nostra multiamita; — era stimabileloru *Dsióre* romane din *Fabricu*, li spunemu din anima fratiesca, ca era mai bine deca viniau si ele si se delectau la eleganti'a si fineti'a cu cari esprimau damele straine cuvintele romane, de catu a tiente siedintie formale si a indemua un'a pre alt'a, se nu partecipe la balulu acest'a — *Ddiu* mai scie — din ce cauza.

Dupa concertu a urmatu dantiu, ce a tiente panu deminetti'a. — X.

Aradu, in 2 nov.

(*Constituirea societatii de lectura a tenerimeii clericale din Aradu.*) „*Concordia parvas res crescunt, discordia maximas dilabuntur.*“ Adeverulu acestoru cuvinte nime nu le pote trage la indoiela, nici mistificoa. Cumca unirea a fostu si cate folositoria veri carei clase de omeni, ne invetia esperintia de tote dilele; de alta parte — trebuie se constatamu adeverulu ca noi Romani avemu cea mai mare lipsa de concordia si intelegere, caci „*unde-i unulu nu-i potere, la nevoi si la dorere.*“

Tenerimea clericale din *Aradu*, devotata bisericeii si natiunei sale, considerandu ca limba este celu mai pretiosu tesauru alu natiunei, de care i-e legata essistinta si ca deci ori si care romanu ce vre nu numai se tréca de atare, ci vre se fia in adeveru romanu, trebuie se se cultive in limba maicei sale: s'a otaritu a reconstitui societatea de leatura, si insufletita de scopulu sublimu, a invitat pre *Rev. d. profesoze Josifu Goldisiu*, cu pre presiedintele naturalu alu societatii spre a se infacisia in siedinti'a de constituire.

Dlu prof. *Josifu Goldisiu* infacisiantu-se, prin o verbire acomodata scopului dechiar'a siedinti'a de deshisa si rog'a societatea a se constitui.

S'au alesu cu unanimitate v.-presiedinte: *Josifu J. Ardelenu*, clericu de curs. III. de notariu: *Teodoru Pelle* cler. de curs. II. si *Ales. Petroviciu* cler. de curs. I. de cassariu: *Georgiu Bogariu* cler. de curs. II. de controloru: *Vas. Clariu* cler. de curs. II si de bibliotecariu: *Deaxtriu Cornea* cler. de curs. I.

S'a alesu mai de parte o comisiune statatoria din *Jos. J. Ardelenu*, *Marou Barbu*, *D. Jorgoviciu* si *Alessandru Petroviciu* spre a se consulta num si in ce modu ar fi posibilu continuarea hiei „*Sperantia*.“

Dintre deoisiunile societatii, mai de insemnatate est: infiintarea unui coru national, propusa de dlu presiedinte.

Dumnedieu bunulu se ni ajute intru nobil'a nostra intreprindere.

Josifu J. Ardelenu, *Alessandru Petroviciu*, v.-presiedinte. notariulu societatei.

Aradu, in 9 nov. *

(*Impacatiunea intre romanii si serbii din opidulu Nadlacu in caus'a despartirii ierarhice.*) Mai antaiu fia-mi permis a intregi corespundinti'a mea din nr. 85 alu „*Albinei*“, adaugendu cumca dlu *Josifu Hegedus*, notariu in *Cianadulu micu*, ni-a datu multu ajutoriu cu ocaziunea despartirii de catra serbi a acestei comune. I multiamimu pentru loialitatea sa, cu atatu mai vertosu, caci dsa este magiaru de nationalitate, apoi pentru preventia unui magiaru — fia in ori ce cauza si la ori ce ocaziune, marturisescu ca suntemu indoitu recunoscetori.

Precum am amintitu dej in ultim'a mea corespundintia, comisiunea delegatiunale romana, mai ca abdisese de speranti'a d'a-i succede o impacatiune amicale cu comisiunea serba, cu privintia la despartirea comunei mestecate *Nadlacu*, caci serbii radicau pretensiuni, pe cari romanii, ori catu erau de aplecati d'a li face concesioni chiar cu abnegatiunea unei parti din interesele lor, nu le poteau implini. Multiamita inasa dlui jude regiu *Mihaiu Sierbanu* si parochului localu *V. Marcoviciu*, prin a caroru interventie atatu comisiunea serba catu si locutorii serbi din *Nadlacu*, venira la resonu, si dupa lungu desbateri si infocate dispute, poturamu pasi la actulu de impacare, luandu de basa intru constatarea numerului actuale de sudete a ambeloru parti, conscriptiunea de la 1870. Dupa acest'a s'au aflatu 2543 de romani si 202 de serbi. —

Pre temeulu acestei relatiuni numerice a poporatiunei mestecate, dupa o lunga pertraptare a succesu urmat'ia

Impacatiune.

I. Romanii romanu in eschis'v'a proprietate a intregii avari bisericesci miscatorie si nemiscatorie, parochiale si scolare, a nume:

A) nemiscatorie.

1. Biserice'a cu tote apartienintie in valore de	45,000 fl. —
2. Edificiulu casei parochiale, noi ziditu	4000 „ —
3. Alt edificiu vechiu	500 „ —
4. Tre sesiuni parochiale	30,000 „ —
5. 1/4 sesiune de pamentu bisericescu	11,250 „ —
6. Furdulu intravilanu pe care se ala ruinele bisericeii vechie	150 „ —
7. Edificiulu scoleii	2,400 „ —
8. diunetate sesiune pamentu scolriu menitu pentru stipentii	5000 „ —

B) miscatorie.

1. Capitalulu bisericeii in obligatiuni si bani gat'a	5,514 „ —
2. Recuisitele bisericeii	1,200 „ —
3. Legate particularie romane	1,486 „ —
Sum'a	106,900 „ —

di: *Una suta siesse mii noa suta de fl. v. a.*
* Inardiatu pentru imbudiela materieloru si descisarea a nevoia a manuscrisului. *Red.*

II. Serbii primescu in tipu de desdaunare a partii, ce li compete dupa proportiunea numerica de 12/100, din realitatile bisericesci parochiale si scolare:

1. Sum'a de 6000 fl. v. a. carea comunitatea bisericesca romana cu obligatiune formal, vidimata de testimoniu legale, — o va escontenta in restimpu de trei ani; pana candu serbii se vor folosi de biserica tiente servitiulu ddiescu — totu a 9. septimana in limba slavéna. —

2. Conformu invoielei — p. VII — romanii cedu serbiloru un'a din cele trei sesiuni parochiale — in natura; — a nume ceea ce a folosit'o si pana a-um parochulu serbescu.

3. Serbii dechiaru serbatorescu a fi deplinu indestuliti cu acestea; convoindu-se si deobligandu-se a primi obligatiunile despre banii bisericesci, imprumutati serbiloru, pentru acoperirea sumei de desdaunare, amintita sub p. 1.) era cu privire la scola renuncia la veri-ce recompensatiune. —

4) Asemenea renuncia serbii si la pretensiunea d'a se impartii recuisitele bisericesci, estradandu-li-se numai cartile bisericesci liturgice si rituali in limba lor.

5. Protocoalele matriculari romanu ca si la *Cianadu* — conservate in biserice'a romana, — fiindu deobligatu parochulu concern. rom. a eda parochulu serbu la recercare, necesariele date si informatiuni. —

6. Cimiteriele se vor folosi in comunu de ambele parti, — fiindu a se impartii venitul in proportiune de a 12. parte serbiloru.

7. Dupa-ce romanii vor estrada si serbii vor primi obligatiunea despre sum'a de desdaunare, amintita in punctulu 1) — serbii, indata si pota alege preotu propriu, se potu organisa si constitui in comuna bisericesca de sine statatoria, conformu pp. XI si XII din invoiela; si se considera despartiti de ierarhia romana.

Acestea sunt puntele esentiale ale impacatiunei. —

Inteliginti'a nostra romana s'a portatu esemplarminte; — numai dlu *I. Russu*, — notariulu opidanu, avea pot'a d'a pune obstaculu succederei impacatiunei, dar — s'a blamatu.

Aradu, in 10 nov.

In corespundinti'a mea de ieri am uitatu a spune catu de suprinsu si inca placutu surprinsu am fostu candu cu ocaziunea despartirii ierarhice in *Cianadu*, in cancelari'a notariului comunale *J. H.*, magiaru de nationalitate, am aflatu „*Albina*“ si „*Federatiunea*“, si erasi am uitatu a mi esprime uimirea si amar'a impresiune ce mi-a causatu antipationalismulu notariului romanu *Russu* din *Nadlacu*, carele preaumera, pre specele comunei romane, nu „*Albina*“ si „*Federatiunea*“ ci pre *Jidovesonlu* si *murdariulu* „*Alfold*.“

Si fiindu ca e vorb'a de „*Alfold*“, afu intru interesulu on. publicu romanu, a face unu resumatu din cele referitorie la destituirea bravului notariu *J. Moldovanu* din *Siria*. Am cetitu adeca in „*Alfold*“ ce lam aflatu in oas'a renegatulu notariu romanu, reportulu despre congregatiunea cottense, alu carei primu obieptu de discussiune a fostu desbateru a supr'a cestiunei amovarii zelosulu *Moldovanu* din postulu seu notariale.

Din reportulu numitei foi am aflatu ca — dupa judecat'a dloru magiari, „caus'a destituirei confratelui nostru este negligenti'a (?) sa in oficiu si necoresct'a (?) manipulare a baniloru comunali.“ — In daru intieleginti'e nostra 'si-a datu tota trud'a intru aperearea nevinovatului si numai pentru zelulu seu nationalu persecutatului *Moldovanu*. *J. P. Desseanu*, *Bonciu*, *Stanescu*, *Goldisiu*, *Jonescu* si alti dibaci operatori patira fiascu, caci renegatulu romanu *Nistoru* cu partisanii sei deskisti, conjurati contra lui *Moldovanu*, pentru portarea lui nationala la alogerea de ablegatu dietale, au pusu tote in miscare spre a-si resbuna p-ntru caderea sa alegere, contra unui notariu romanu si parinte a unei familii mari.

(A fostu tiesuta mai de multu intrig'a magiara; caci intre obiectele de la ordinea dilei, caus'a disciplinaria a lui *Moldovanu* nici n'a fostu espusa, firesce cu scopu ca reprezentantii romani se nu fia informati si ca dor'a astfelu nu vor partecipa la congregatiune. Numai sub decursulu desbateriloru s'a potutu pricepe ca ce au fauritu dlu *Tabajdi*, caruia i si facu dlu *Desseanu* aspre imputari, i ceti *Levitelu* si-lu dascalu catu de bine.

Eca rezultatu, fructele pactului nostru cu magiarii! Eca inca o proba factica ca cu *

acești oameni nu mai este speranța d'a trași și a ne feriți. Eca ce valoare are pretins'a loialitate a magiarilor candu pre unu notariu romanu ilu persecuta și destitue din postu pentru că s'a insuflitu și a lucratu pentru alegerea ablegatului național, într'unu cercu, unde chiar in virtutea pactului cu „cavalerascii“ maghiari, numai, dar numai romanu, dupa liber'a voia a poporului, fora amestec'a a poterii brutale, a trebuitu să se alége, și prin insuflirea poporului s'a și alesu! Finis Hungariæ — din inusuri némulu lui Árpád.

Buteni, in noemvre 1872.

Onorata Redacțiune! In nrulu 82 alu pretiutei foi, ce recactati, dlu notariu Isidoru Popescu a aflatu de bine a se ocupá de persón'a mea — într'unu modu, mai multu ori mai pucinu — nu voiescu să ducu necuviintiosu, dar nepotrivitu.

Sum deci detoriu a responde, nu inse „pro domo“ — ci pentru adeveru și pentru așterea tagmei, pre care numitul domnu a avutu cutesanti'a s'o ataca. —

Este o adeverata bóla sociala, și inca fórté semtita, acea inferbentare cu care o parte a inteligentiei nóstre mirene, și — dorere! o — parte cam mare, — la tóta ocașiunea 'si indrépta atacurile contra clerului. Eu celu putienu sum convinsu, cumca acésta directiune este straina vietii și interesului nostru, o imitatie fórté rea și daunósa a ómenilor din taberele nóa duamane. — Dar' nu ar poté sé véda acéi domnu cumca vietii nóstra nu are nimicu comunu cu acea straina?! nu — cumca între noi, preotii romani, și între clerulu catolicu și in specialu între jesuiti — nu este nimicu comunu?! — Noi nu formámu o casta, nu avemu interese particulare, ci abstragandu de la detorintele sacre ce avemu, prin legatuintele nóstre familiare devenim cetatieni in deplina potere a cuventului. Si apoi — in vietii nóstra este destula incurcare, sunt destule desbinari, — este destula neintielegere: póte asia dara sé fia unu pecatu mai mare, de cátu acél'a, candu cineva pre langa incurcările, desbinările și neintielegerile ce sunt astadi la ordinea dilei, se incumeta a mai produce un'a nóua, — între feciele santite și cele mirene, între poporu și între ingrigitorii sei sufletesoi, între turma și între pastori?! — Daca ómenii de asemenea directiune ar avé cátu-si de pucina petrun dere in vietii nóstra naționala, ar trebui sé véda, cumca atátu in trecut, cátu si in vremile de astadi, clerulu a fostu midilocitoriu între poporu și clas'a de ómeni ce se numesce „inteligentia“: óre nu este o procedura nefrédca, a bate într'acestu midilocitoriu, și a ne face prin ast'a pre toti imposibili?! —

Atát'a am sé ducu domnului notariu Isidoru Popescu: i-o ducu ca parinte sufletescu, ca pastoriu și romanu.

Dar Dsa este — peste totu — neesactu. Eu sum protopopulu tractului Butenilor; tractulu nu are inspectoru scolaru. — In lips'a inspectorului, eu nu am deci voi'a, ci detorint'a — ca sé me ingrigescu despre trebile scolare ale tractului. — CREDU, celu pucinu, cumca nici dlu Popescu nu se va indoi despre acésta. — Dar nu numai ast'a: am fostu chiar rogatu de catra comitetulu parochialu, — ba chiar si de catra ensuri dlu Popescu, ca sé facu dispusetiuni pentru concursu și alegere. Concursulu s'a publicatu pentru 10 oct. stilulu vechiu. Conformu legiloru bisericesci? — CREDU că nime nu díce ba! Dar scótele se incepu in 1. octomvire, adeca nainte de alegerea invetiatiurului — celu pucinu cu diece dile. — Pentru ca copiii scolari sé nu fia lipsiti de scóla timpu mai indelungatu, detorint'a mea erá, ca, dupa potintia sé grabescu alegerea. Am publicatu dara in 7 octomvire in biserica — tienerea sinodului; am conchiamatu adeca pe 10 oct. sinodulu parochialu, — éra nu — numai comitetulu, precum a binevoitu a spune dlu Popescu. — Recunoscu: procedur'a nu este amesurata statutului organicu alu santei nóstre biserice; dar si dlu Popescu ar trebui sé recunósca — cumca procedur'a a fostu loialu motivata, si nu a purcesu din vre-unu capriciu alu meu, ci din interesulu invetiamentului. Si apoi — la urm'a urmelor, — Butenii nu sunt atátu de mari, in cátu poporeni sé nu póta fi insciintati, in restimpu de trei dile despre adunare. Chiamarea santului spiritu, precum, in urm'a incurcárilor, provocate tocmai de dlu Popescu — nici alegerea, nu s'a intemplat in diece octomvire.

Intr'aceia diua, numai comitetulu parochialu a candidat pre cei trei concurenti ce s'au aretatu calificati.

Dup' acea s'a conchiamatu sinodulu parochialu pe 15 octomvire, in urmarea conchiamatului adusu in comitetulu parochialu. Unu calculu simplu: trei si cu cinci sunt optu, — de la 7 pana la 15 sunt 8 dile. Dlu I. Popescu póte fi satisfacutu! —

In 15 octomvire s'a celebratu chiamarea stului spiritu, s'a adunatu sinodulu parochialu — si de catra unu numeru fórté mare a poporenilor, prin aclamatiune, s'a alesu Dimitrie Curta, de invetiatiuru. — Nu dara in 10 octomvire s'a celebratu chiamarea duhulu santu, nu sub presiune s'a alesu, si nu „in cam'a dlui protopopu“ — ci in scóla. —

Astfelu s'au petrecutu lucrulu într'adeveru. Dlu notariu I. Popescu in sa binevoitu sé fia neesactu; de acea eu mi-am tienutu de detorintia ca sé chiarificu opiniunea publica; cáci — „daca multu se totu cáraicace, apoi urechi'a se deda cu uritul glas. —

De incheiare inca unu cuventu la adres'a ómenilor ce afla placere vorbindu in contra clerului, și in specialu la adres'a dlui Isidoru Popescu: Nu strigati multu, nu ambati sé invinuiti, — cáci privirile ómenilor se vor indrepta a supr'a vóstra, cercandu causele ce poteti sé-le aveti, candu diceti vorbe rele a supr'a altora! Am disu. Andreiu Machi, protopopu alu Butenilor.

Varietati.

(Hymen.) Domnulu Joane Lucutia, candidat de preotu, a incredintiatu in 8 noemvire st. n. a. c. pre amabil'a domnióstra Elena Sierbanu, fiic'a veteranului natiunalistu si parochiu localu N. Sierbanu. La solemnitatea incredintiarei a assistatu rrs. d. Andreiu Fappu, protosinocelu episcopalu din Aradu. Cununi'a va avé locu in 24 noemvire st. n. a. c. in biserica gr. or. din Nadlacu. —

(Pentru moralisarea pressei.) In Berlin s'a infintiatu o asociatiune a vechiloru diurnaltsti, alu careia scopu este, a „readuce pres'a din acea capitale la nivelul de onorabilitate, pe care a perdutu, si spre a-i redá gradulu de consideratiune ce posedea in cele lalte capitale ale Europei“. — „Curier. de Jasi“ aducendu acésta soire, o petrece cu reflexiunea: Marturisirea acésta e cam curioasa, dar e sincera celu pucinu. Apoi Berlinulu este tericitu că mai are unu mediu sanetosu de diurnalisti vechi. Óre ce sé dicemu inse de noi? Câte diurne s'ar poté uni pentu a dá si pressei nóstre onorabilitatea și consideratiunea, de care din nenorocire nu s'a bucuratu mai nici o data! —

(Odenóra si astadi!) Sub titlulu: „Resbelulu si Englitera, de la 1688 pana la 1815,“ gasimu in „Le Constitutionnel“ o mica dare de séma, in carea se reproducu mai multe date istorice și cifre, ce merita a fi reproduse:

„Erá unu timpu, candu Englitera se numerá între poteriile cele mari si nu suferia ca afacerile internatiunale sé se reguleze fora dens'a. Atunci ea nu se tocmia nici cu ómenii sei, nici cu banii sei; ea cheltuia atunci mai leene unu miliardu de cátu astadi unu penny; diurnalele sale nu se pumeau la sold'a ori cu ar fi; ministrii cari o guvernau, ar fi gasitu fórté impertinentu ca unu Bismark óre-care sé-si permita de ali dictá vointiele sale; dara si preponderanti'a sa erá primita in modu univetsalu; ea órá in adeveru arbitriulu lumii.

Este curiosu de examinat, in lunga ei inforitóri'a perioda de la 1688 pana la 1815, cátu a costatu resbelele, la cari Englitera a luat o parte efectiva prin armele si capitalurile sale. Eca aci unu tablou:

1. Resbelulu revolutiunei, inceputu in 1688 si terminatu in 1697 prin pacea de la Ryswick, a costatu 900 de milióne. Tacs'a seraciloru se redica atunci la 18 milióne pre anu; cartulu (200 litre) de gráu se platea cu 53 de franci.

2. Resbelulu succesiunei din Ispania, inceputu in 1702 si terminatu in 1713 prin pacea de la Utrecht, a costatu 1 miliard 503 milióne. Cartulu de gráu 55 fr.

3. Resbelulu succesiunei Austriei, de la 1739 pana la 1748, a costatu 1 miliard 350 milióne. Tacs'a seraciloru se urca cu 12 milióne pre anu; Cartulu de gráu 40 fr.

4. Resbelulu de siete ani, de la 1756 si 1763, a costatu 2 miliarde 800 milióne. Tacs'a seraciloru se urca la 25 milióne; Cartulu de gráu 50 fr.

5. Resbelulu cu America, de la 1775 pana la 1783, a costatu 3 miliarde 600 milióne. Tacs'a seraciloru 45 milióne, cartulu de gráu 60 franci.

6. Resbelulu revolutiunei franceze, de la 1793 pana la 1802, a costatu 11 miliarde 597 milióne. Tacs'a seraciloru 88 milióne; cartulu de gráu 98 r.

7. Resbelulu contra lui Napoleone, de la 1803 pana la 1815, a costatu 25 miliarde 875 milióne. Tacs'a seraciloru 130 milióne; cartulu de gráu 111 fr.

Astfelu într'unu periodu de 153 ani, Englitera a avut 65 de resbale, cari au costat'o 75 miliarde. din cari 51,725,000,000 au fostu platite cu propriile resurse ale statului, ér restulu, adeca 20,210,000,000 prin mediloculu unui imprumutu.

Quantum mutata ab illa! esclama „Le Constitutionnel“ terminandu. — (d. Pressa.)

Pentru gimnasiulu rom. din Bradu

Ni s'au tramisu de langa Deva in Transilvania, prin dlu George Lorintu, adj. cercuulu in M. Solymos, o suma de 20 fl. v. a. la care au contributu:

DD. Bas. Piposiu protopopu in Hondolu, Ben. B. Deesianu protopopu in Secarembu, Petru Popianu parochu in Certesiu, J. Aradi, J. Szabó proprietari din Certesiu, Irimie Peteru, J. Konka, D. Konka proprietari din Hondolu, — Sandel M. notariu comun., G. Moldovanu negociatiuru, Kornél D. parochu rom. cat., G. Ziegelheim oficialu mort., Kolosi V. si Florea Moise proprietari, toti din Secarembu, in fina dlu colectantu G. Lorintu, câte 1 fl.; N. Bersaianu si Marsalko J. proprietari in Hondolu, — J. Brasiovanu jude com. si Boor Jos. proprietari in Hondolu câte 50 or. La biserica rom. gr. or. din Certesiu 3 fl. —

Insinuam fratiloru din Roma, de la „Dacia Traiana“!

Cumca ni s'au mai tramisu pentru acea bóia 4 fl. sub adres'a: Dlu Ioane Istinu, clericu abs. per Pest et Aradu in Szemlak.

Socóta si multiamita publica.

Pentru reuniunea din 12 septembrie a. c. arangiata in folosulu „Alumneulu rom.“ din Temisóra, au mai intratu dupa incheierea si publicarea socótiloru:

De la dlu Trif. Gaitia din Ghiladu 3 fl. v. a. Prin dlu I. Radiantu din Chesintiu: de la dsa 3 fl.; de la C. Tritu, Il. Berariu, Milli Mitru, câte 1 fl.; prin rrs. d. protopopu I. Tieranu din Lipova: de la dsa 1 fl., de la dlu Iuliu Misiciu, Georgiu Ratiu jun. si Atan. Popi, câte 1 fl.; de la dlu Fogarassy 3 fl.; prin rrs. d. Pav. Fizesianu din Toracu-micu: de la Anca Fizesianu 1 fl.; de la Juliana Miulescu 3 fl.; Treboniu Murariu cancel. in Temisóra 1 fl.; Marcu Loichitia din Jebeliu 1 fl.; G. Beche din Sacosilung. 1 fl.; prin dlu subjude centralu Ladislau Craciunescu s'au adunatu 11 fl. v. a. — Petru Anca parochu in Ghiroda 1 fl. — Sum'a 35 fl. v. a. cari s'au predatu on. comitetu alumnoalu.

NB! Avemu date positive la mana, cumca si mai alti dd. colectanti au adunatu miscari sumulitie pentru acestu scopu, dara pana in datulu de astadi nu ni le-au administratu. Ii rogámu sé nu întârde, cáci întârziarile ni facu multe neplaceri. —

P. Rotariu, m. p. ca fostu presiedinte. M. Ungurianu, m. p. ca notariu.

3250/872.

Publicare de licitatiune!

In caus'a de executiune a lui Joane Popoviciu Desseau contra lui Moise Botasiu, — in urmarea decisiunii acésti tribunalu regescu de sub nr. 3250/872, realitatea inseria pre numelu lui Moise Botasiu sub nr. 247 alu cártii fondu pentru comun'a Otlaca, constatatória din una casa intravilanu si 1/4 de pamentu ostravilanu estimata in 1536 fl. v. a. se va licitá pre langa depunerea celoru 10% vadiu, in 30 noemvru pentru, séu preste pretiu, — in 30 decembru 1872 la 10 ore a. m. si mai diosu de pretiu, la cas'a comunala din Otlaca.

Conditiiunile sunt:

Celu ce va oferu mai multu, are sé depuné diunaetate din sum'a cumperárii de locu in manele judelui licitante, éra cealalta dímetate cu 6% interese, compute de la dí'a de cumperare in restimpu de 3 luni, la tribunalulu regescu din Boros-Jneu, cáci la din contra realitatea se va vinde spre daun'a si periculu cumperatoriului cu ocașiunea unei sengure licitatiuni a mai diosu de pretiu, celui ce va promite multu. Cumperatoriulu va intrá de locu in posesiunea realitatei cumparate, — inse proprietatea aceleia numai dupa depunerea pretiului intragu de cumperare, prin transcrierea in cartea funduaria.

Competintiele pentru transcriere le porta cumperatoriulu senguru. Prin acésta se provóca totu odata acéi creditoru ipotecari, cari nu locuescu in resiedinti'a séu in apropierea acésti autoritati de carte funduaria, ca conforma §-lui 433 din procesulu civilu, sé-si tramita aici reprezentanti si sé insinue numele acéstoru pana la timpulu de licitare; cu o cale se provóca la aceia, cari in privinti'a bunurilor ocupate vreu a validitá pretonsiune de proprietate, séu veri care alt'a, ca in intielesulu §-lui 466 din procesulu civilu, sé-si presente actiunea de pretonsiune in terminulu prescriu. —

Datu in Boros-Jneu, din siedinti'a tribun. reg. ca autoritate de carte fund. in 5 septembrie 1872.

Tribunalulu regescu ca autoritate de carte fund. din Boros-Jneu. 3 — 3

Concursu

Necompetiendu de cátu numai unu recurentu pentru postulu de capelanu in comun'a Giulvezu, protopresviteratulu Ciacovei, cottulu Torontalului, prin acésta se deschide concursu de nou.

Dotatiunea acésti postu e:

1. a trei'a parte din sesiunea parochiala,
2. dímetate din tóte venitele si din birulu paroch.

Doritorii de a ocupá acestu postu sunt pofiti a-si tramite recursele instruate amesuratu statutului organicu, comitetului paroch. pana in 21 noembru a. c. cal. vechiu, in care diua va fi si alegerea.

Giulvezu, 31 octobru 1872.
2-3 Comitétulu parochialu, in contielegere cu dlu administratore protopopescu.

Concursu.

Pentru a dóu'a parochia vacante, in comun'a Brebulu, protopopiatulu Caransebesiului, se publica concursu cu terminu pana la finea lui noembru c. v.

Emolumintele sunt: stóla si birulu indatinatu de la 91 case cu familii si una sesiune parochiala de pamentu aratori.

Concurentii sé se adreseze cu suplicele instruate dupa cum prescrie stat. org. catra comitetulu si sinodulu parochialu pana la numitul terminu prin pró ou. dom. protopresviteru alu Caransebesiului Nicolau Andreieviciu.

Brebulu in 29 octobru 1872.
2-3 Comitétulu parochialu, in contielegere cu dlu protopopu alu tractului.

20.000 bucati de Parchete

in diferite modeluri, din lemn uscatu, fórté gingasiu luorate, sunt de vindutu. Pretiulu si conditiunile avantajioase.

JOSIFU SZABO,

fabrica ung. r. de curte, si prim'a ung. priv. de ferestri, usie si pavimente, Buda, Albrechtsstrasse. 12-12

Cumperare si vindere precum si schimbare de totu felulu de papire de statu, obligatiuni de prioritate, sortiuri, actie de drumulu de feru, de banc'e si industria. Escomptare de cupone, Comande pentru bur'sa c. r. se esecuta pre bani gata seu o capara de 10%. Totu felulu de sortiuri se vindu pre langa solviri in rate lunare de la 5 fl. in eneu

ROTHSCHILD & COMP.

Opernring 21, VIENA.

Certificate partiale valibili pentru tóte sortiurile

sortiuri de statu c. r. din 1839 de a 40. parte	A. 6
sortiuri de statu c. r. din 1860 de a 20. parte	A. 8.
sortiuri ung. de premiu din 1870 de a 20 parte	A. 7.
sortiuri turcesci de drumulu de feru din 1870 de a 20 parte	A. 4.

(valibile 36 de sortiuri)